

KUNST.

Kunst is iets groots, iets heerlijks. Alle ware, edele kunst verheerlijkt Hem:

„Wiens glorie in Zijn werken leeft,
En in de werken Zijner werken,”

gelijk Ten Kate zoo schoon zegt.

Wat God *niet* verheerlijkt, wat anti-christelijk is, dat is de afgoderij onzer dagen met de kunst, ook onder Christenen, — de eeredienst van het schoone. Wat zot is, is overal kunst te willen; nog dwazer de leus: „De kunst om de kunst.”

't Is treurig, dat deze verkeerde richting nog steeds zooveel volgers vindt. Geen wonder dan ook, dat de kunstvereerders meer en meer van God afvallen, dat kunstenaar en ongelooovige vaak voor denzelfden persoon geldt, dat de kunstwereld vaak of tegenover God staat, of althans geheel in het wereldsche en zinstreelende opgaat. Trouwens ten deele is het vroeger ook zoo geweest. Men denke slechts aan ettelijke onzer schilders, aan 't spreekwoord: „Hoe grooter geest,” enz.

Des te meer verblijdt het ons, hier te kunnen spreken van een kunstenaar uit den allerlaatsten tijd, en onder ons levende, die zich de belijdenis des Heeren niet schaamt, die Christen is. 't Is de heer S. VAN DER SCHAAR te Laren, van wiens werk, door de schilderijen hier weergegeven, de lezer zich eenigermate een denkbeeld vormen kan.

Zeggen we eerst iets over dezen kunstenaar zelf, die, schoon nog niet oud, toch reeds een „veelbewogen” leven achter zich heeft.

De heer Van der Schaar werd geboren te Amsterdam, 11 Maart 1879. Reeds vroeg openbaarde zich bij hem de lust tot de schilderkunst. Na aan de school voor kunstnijverheid de akte M. gehaald te hebben, ging hij ter verdere oefening buitenslands, en vertoefde eenigen tijd te Berlijn, te Parijs en te Londen.

In het vaderland teruggekeerd, zette Van der Schaar zijn studiën voort aan de Rijks-akademie voor beeldende kunsten te Amsterdam. Allengs kreeg zijn kunst een bepaalde richting. Reeds als kind had hij vaak met zijn gedachten vertoefd in de groote woestijn van Afrika, de Sahara, met haar zandzeeën en oasen, haar kemelen en palmen. Sterk trok hem het geheimzinnig Oosten aan, met zijn vreemde lijnen en eigenaardige kleuren en tinten. Op dat Oosten vooral richtte hij zijn kunst. Voortaan bepaalde hij zich voor het grootste deel tot onderwerpen, die aan het Morgenland zijn ontleend, waarheen de jonkman weldra zelf vertrok.

Hij bezocht eerst Algiers, de Fransche, tot in de Sahara reikende bezitting op Afrika's Noordkust. Daarna reisde hij naar Malta, Athene, Thessalonika, Konstantinopel, Smyrna en de eilanden van den Grieksch Archipel. Zoo maakte hij met ettelijke „Bijbellanden” ook kennis, die, wat de natuur betreft, nog nagenoeg dezelfde zijn, als toen Paulus door Griekenland reisde of Johannes vertoefde op Patmos. Over zee ging onze schilder-reiziger weder naar Amsterdam.

Doch de lust tot reizen en studeeren dreef hem weldra weer verder. Hij wilde nu bepaaldelijk de groote Sahara zien, en vertrok weldra over Marseille derwaarts. Van Algiers reisde hij het binnenland in, het Atlasgebergte over, zoover maar de spoortrein ging. Al zuidelijker

trekkend moest hij gebruik maken van de met twaalf paarden bespannen postkoets, ook wel van kameelen. Zoo kwam hij o. a. te Ghardaïa, waar hij tien maanden leefde te midden van Arabieren, Negers, Joden en Morabieten. Te Bou Saâda bracht hij tien weken door, en reisde toen met een Karavaan naar M' Sita.

Het is aangenaam te luisteren, als onze schilder vertelt van zijn verblijf in die plaatsen, waar hij zeker wel de eerste Nederlander was, dien men ooit had aanschouwd. Trouwens, behalve de kleine, Fransche bezetting, die op elke plaats ligt, waren er weinig of geen blanken. 't Kostte onzen schilder soms moeite iemand te bewegen als model te dienen, want het volk is zeer bijgeloovig; overigens zijn deze Mohamedanen rustige lieden, met wie best is om te gaan. Voor studies van natuur en landschap was hier ruimschoots gelegenheid, waarvan Van der Schaar ijverig gebruik heeft gemaakt. Over de eigenaardigheden van het leven in de woestijn en de oasen deelen we wellicht later iets mee. Het is niet alles genoeg. Dit blijkt reeds daaruit, dat de hitte zóó groot is, dat men des zomers op het platte dak slaapt. In huis is dit eenvoudig onmogelijk.

In het vaderland weergekeerd, trad de heer Van der Schaar in het huwelijk, en vestigde zich te Laren in het Gooi, waar zooveel schilders wonen. Wie daar komt, verzuime niet aan zijn werkplaats een bezoek te brengen, Zandpad 175. Men zal het zich niet beklagen.

Want de heer Van der Schaar betreedt een gebied, dat onze Nederlandsche schilderkunst, hoe weinig ook geëvenaard en hoe voortreffelijk zij ook is, toch meestal onbewandeld laat: dat van het historisch verhevene, het verder liggende dan onze gewone gezichtskring reikt. Hij kiest bij voorkeur — niet altijd — tafereelen uit de Schrift, waarbij hij, door zijn grondige kennis van het Oosten, in staat is alles te plaatsen in een omgeving die *past*. Daaraan ontbreekt — men weet het — bij zulke voorstellingen dikwijls veel!

De twee schilderijen, hier weergegeven, stellen voor: No. 1: Rebekka en Eliëzer. No. 2: De barmhartige Samaritaan. We worden bij deze voorstellingen geheel in het Oosten verplaatst, met zijn aartsvaderlijke zeden, zijn woeste plaatsen, zijn ezels en kameelen, zijn palmen en graanvelden, zijn wolkloozen hemel. Men ziet, hier is zowel het huiselijk-Hollandsche type onzer vaders bij zulke voorstellingen vermeden — b.v. woonhuizen met schuiframen en bordenrekjes — als de idealistische opvatting, die alle Bijbelsche personen tot zinnebeelden maakt. Wij achten de opvatting, hier gevolgd, de beste.

Natuurlijk geeft elke afbeelding een schilderstuk onvolkomen weer. Zoo ook hier, ja hier vooral. Men moet deze stukken *zien*, die flink van afmeting zijn, vooral de „Samaritaan,” om recht het schoone te waardeeren. Het koloriet en de kleurschakeering hebben dat eigenaardige, die scherpe tinten van geel en blauw, van licht en schaduw, die ons, gewend aan de wazige lucht van Nederland, vreemd schijnen, maar zoo geheel Oostersch zijn. De schilderij verplaatst u in een andere wereld. Zij komt de waarheid zooveel mogelijk nabij. De stukken te zien is een genot. Wie te Laren komt, denke er aan.

De heer Van der Schaar is ook een voortreffelijk etscher, gelijk ons uit wat we zagen bleek. Er is weinig twijfel aan, of zijn werk, in een soort, dat ten onzent bijna niet wordt gevonden, heeft een schoone toekomst.

A. J. HOOGENBIRK.